

МІНІСТЕРСТВО НАУКИ І ОСВІТИ УКРАЇНИ

ГО «МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ ОСВІТИ І НАУКИ»

ВГО «НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ»

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Філологічний факультет

Кафедра практики англійської мови та методики викладання

ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра іноземної та української філології

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ»

Факультет іноземної філології

Сучасні проблеми германського та романського мовознавства

Матеріали VIII Міжнародної
науково-практичної конференції

Рівне
2023

ББК 81.0

С91

УДК 81

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Михальчук Наталія Олександрівна – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практики англійської мови та методики викладання (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступник головного редактора:

Бігунова Світозара Анатоліївна – кандидат психологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, ректор Рівненського державного гуманітарного університету;

Ніколайчук Галина Іванівна – кандидат педагогічних наук, професор, декан філологічного факультету (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ковальчук Інна В'ячеславівна – кандидат психологічних наук, доцент, декан факультету романо-германських мов (Національний університет «Острозька академія»);

Герасимчук Галина Андріївна – кандидат технічних наук, доцент, декан факультету цифрових, освітніх та соціальних технологій Луцького національного технічного університету

Губіна Алла Михайлівна – кандидат психологічних наук, доцент кафедри іноземної та української філології (Луцький національний технічний університет);

Калініченко Михайло Михайлович – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет), старший судовий експерт ЛНДІСЕ;

Мартинюк Алла Петрівна – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри іноземної та української філології (Луцький національний технічний університет)

Сучасні проблеми германського та романського мовознавства: Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції, 15 лютого 2023 року, Рівне. – 220, [2]с.

Затверджено вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 2 від 30.03.2023 р.).

До збірника увійшли матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні проблеми германського та романського мовознавства», присвячені актуальним напрямкам досліджень у галузі філології та методики викладання мов. Матеріали збірника можуть бути корисними для науковців, дослідників, лінгвістів, аспірантів, пошукувачів, викладачів та студентів вищих мовних навчальних закладів.

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

<i>Богачик М. С., Алхімова Є.С.</i>	7
Мовні засоби реалізації стратегії персуазивності в промовах британських та американських світових лідерів	
<i>Лавринюк І. М., Пархоменко О. Т.</i>	10
Питання когнітивної лінгвістики та її роль у викладанні іноземних мов	
<i>Мартинюк О. М.</i>	13
Les Particularités de la Traduction de Brevets	

СЕКЦІЯ 2. ТРАДИЦІЙНІ ТА НОВІТНІ АСПЕКТИ ЛІНГВІСТИЧНИХ ТА ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

<i>Бігунов Д. О.</i>	17
Use of Acronyms on the Social Media	
<i>Вовчук Н. І.</i>	20
Види, роль та лексико-стилістичні особливості пейзажу у детективних творах сучасних англійських авторів (Дж. Ле Карре та Дж.Чейз)	
<i>Войтенко І. Г., Марчак М. Л.</i>	26
Неологізми в сучасному суспільному англомовному дискурсі	
<i>Гаврик А. А., Калініченко М. М.</i>	29
Творчість Г. Мелвілла в контексті розвитку популярної літератури США XIX ст.	
<i>Кобець С. В., Мельничук О. В.</i>	32
Modern Types of Linguistics	
<i>Котович М. В.</i>	36
Лексико-граматичні особливості авторських лексичних новотворів Павла Вольвача	
<i>Нестерук С. М.</i>	38
Бернард Шоу «Нерівний шлюб»: постімперське прочитання	
<i>Николюк Р. М.</i>	42
Військова лексика у текстах волинських ЗМІ	
<i>Ричагівська Ю. Є.</i>	44
Пунктуаційний знак як стилістично-виражальний засіб у поетичному мовленні	

Самборська І. М.	49
Сучасні підходи до вивчення значення слова	
Самборська І. М., Вовчук Н. І.	54
Лексична конотація та її роль у міжкультурній комунікації	
Семенюк А. А.	59
Мовні трансформації як невід’ємна складова перекладу	
Синевич Б. М.	61
Особливості світовідчуття в літературознавчому середовищі українського зарубіжжя 20-30 років ХХ століття	
Стернічук В. Б., Ковальчук Д. Д.	64
Модальність як форма представлення авторського «я» в тексті	
Тригуб Г. В.	66
Особливості медичних текстів в англійській мові	
Шульжук Н. В.	68
До проблеми формування емотивної екологічної компетенції мовної особистості	
Хникіна О. О.	76
Основні характеристики англійської медичної термінології	
СЕКЦІЯ 3. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ	
Агібалова Т. М., Карачова Д. В.	79
Prevention of Stereotype Threat in Foreign Language Learning	
Бізунова С. А., Johnson E. H.	82
Three Guidelines to Teaching Listening	
Денисюк Л. В., Данілова Н. Р.	84
Вплив дистанційної форми вивчення англійської мови на професійну підготовку фахівців з інформаційних технологій	
Забіяка І. М., Мартинюк К. В.	87
Моделі іншомовної комунікативної компетенції у загальноєвропейському науковому дискурсі	
Івашкевич Е. Е.	91
“Translational intentions” of future translators: justification of the feasibility of the concept	
Кваснецька Н. В.	106
Формування інклюзивної компетентності вчителів іноземних мов	

<i>Максимчук Т. В., Лавринюк І. М.</i>	109
Сучасні аспекти вивчення іноземної мови у світових ЗВО	
<i>Михальчук Н. О., Ніколайчук Г. І.</i>	111
Psychological intentions of communicative behavior of a teacher	
<i>Набочук О. Ю.</i>	126
Psychological factors of personal growth of the teacher	
<i>Пархоменко О. Т., Лавринюк І. М.</i>	139
Поняття «змішаного навчання» в освітньому процесі	
<i>Рогова О. Д.</i>	142
Музейна педагогіка як інноваційна технологія на уроках словесності	
<i>Скуратівська Н. В.</i>	147
The Importance of Skill Building and Development of Emotional Intelligence in the Study of the English Language	
<i>Смаль О. В.</i>	151
Особливості застосування інструментів сучасних технологій при викладанні та вивченні іноземної мови	
<i>Смирнова М. Л., Афанас'єва Л. В.</i>	154
Landeskundliche Materialien in der Deutschstunde	
<i>Судима Т. М.</i>	156
Using Poems to Teach English	
<i>Триндюк В. А., Шульга О. А.</i>	159
Розвиток комунікативних навичок у дітей початкової школи	
<i>Федоришин О. П., Федоришина В.</i>	162
An Overview of Anti-bullying Legislation and Alternatives in Canada	
<i>Хупавцева Н. О., Харченко Є. М.</i>	167
Psychology of facilitative interaction in the paradigm of the theory of attraction	
<i>Шамсутдинова М.-С. Б.</i>	181
Аксіопедагогічна спрямованість майбутніх фахівців іноземної мови в умовах розвитку сучасної української освіти	

СЕКЦІЯ 4. ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ MOVHOЇ ПІДГОТОВКИ CТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ

<i>Алиєва А. Д., Федчук Т. А.</i>	185
Комунікативна компетентність як складова підготовки студентів-філологів	
<i>Гронь Л. В., Гронь В. М.</i>	187
Psychological characteristics of the internal dialogue	

<i>Івашкевич Е. З., Яцюрик А. О.</i>	192
Psychological characteristics of the internal dialogue	
<i>Корольчук Л. В.</i>	206
The Problem of Motivation of Learning a Foreign Language in HEIs	
<i>Martens В., Білоус Т. М.</i>	208
TESOL in School and Society	
ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ	216

формування значення слова та специфіки його розвитку в індивідуальній свідомості в процесі дорослішання людини відокремлюється в окремий пріоритетний напрямок лінгвістичних досліджень. Одним з основних завдань таких робіт є виявлення семантичних змін, яких зазнає слово у ході загальнопсихічного становлення індивіда, та пошук універсальних закономірностей цього процесу. З'ясувавши на теоретичному рівні етапи процесу формування значення, педагоги-практики зможуть значно покращити, а головне, прискорити цей процес. Це може не лише докорінно змінити процес навчання іноземних мов, а й суттєво вплинути на корекцію оволодіння рідною мовою. Однак виходячи зі складності та комплексності проблеми, її вирішення може здійснитися лише у межах міждисциплінарних досліджень, насамперед психолінгвістичних.

ЛІТЕРАТУРА:

Залевская А. А. Слово в лексиконе человека: психолінгвістическое исследование. Воронеж: Воронеж. ун-т, 2005. 202 с.

Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : підручник. Полтава: Довкілля, К, 2008. 711 с.

Стернин И. А. Значение в языковом сознании: специфика описания. *Вопросы психолінгвістики*. 2006. №4. С. 171–179.

Філон М. І., Хомік О. Є. Сучасна українська мова. Лексикологія. Частина 1: навчальний посібник. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2010. 271 с.

*Ірина Самборська,
Наталія Вовчук,
(Рівне, Україна)*

ЛЕКСИЧНА КОНОТАЦІЯ ТА ЇЇ РОЛЬ У МІЖКУЛЬТУРНІЙ КОМУНІКАЦІЇ

У процесі спілкування основним засобом вираження понять і концептів, у якому закріплюється і передається інформація, є слово. Відомо, що слово, актуалізуючись у мовленні, реалізує, крім своїх прямих і переносних значень, ще й потенційну енергію бути вираженням або відображенням побічних,

асоціативно пов'язаних з ним образів, почуттів, ідей. Ця потенційна енергія і є та основа, на якій виникає конотація – така семантична сутність, яка, «об'єднуючи в собі емоційно, оцінно та стилістично орієнтовані сигнали як компоненти смислу /узуальні або створювані в тексті/, надає прагматичного ефекту висловлюванню...» (Манакін, 2012: 102).

Особливого значення така властивість слова набуває у процесі міжкультурної комунікації, що являє собою особливу форму комунікації двох або більше представників різних культур, в ході якої необхідно враховувати особливості національного характеру комунікантів, специфіку їхнього емоційного складу, національно-специфічні особливості мислення. Конотація безпосередньо пов'язана з національною культурою, оскільки формується в певному національно-мовному середовищі, де основним чинником, що впливає на смисловий ореол слова, є, як вже зазначалося, прагматика мовців.

Попри значну кількість запропонованих ученими визначень конотації як багатоаспектного явища (напр., І.В. Арнольд, Й.А. Стерніна, В.М. Телії, Ю.Д. Апресяна та ін.), і на сьогодні немає єдиного розуміння сутності цього феномену. Проте, на думку Л. Блумфільда, у працях якого термін “конотація” вперше отримує лінгвістичний статус, кожна мовна форма має своє емоційне забарвлення, характерне для певного мовленнєвого колективу. У такому ж ключі розуміє конотацію і сучасна українська дослідниця О.О. Селіванова, яка визначає її як «додатковий компонент значення мовної одиниці, що доповнює її предметно-логічний зміст *суб'єктивними відтінками* оцінки, емоційності, експресивності, функціонально-стилістичної забарвленості, а також відтінками, зумовленими *соціальними, ідеологічними, культурними, ситуаційними аспектами комунікації*» (Селіванова, 2006: 249). Вона описує конотацію з трьох ключових позицій сучасної семіології, до яких належать: 1) розгляд конотації як додаткового системно-зумовленого складника значення, що містить оцінний, емотивний, експресивний та функціонально-стилістичний компоненти; 2) звуження поняття конотації до елементів змісту, які не входять до словникового значення слова, проте обумовлені *культурними стереотипами та додаються*

безпосередньо у мовленні, і до яких належать асоціативні, контекстуальні, прагматичні та емотивні (семантична асоціація); 3) виокремлення в рамках конотації ситуаційно-психологічного, соціально-лінгвістичного, власне лінгвістичного, ідеологічного тощо аспектів (виділено нами – Н.В., І.С.) (Селіванова, 2006: 249).

Переважно конотативне значення розглядається у традиційній схемі “денотат : конотат”, де денотат – це предметно-логічне значення слова, а конотат – різноманітні емоційні, оцінні, стилістичні, суб’єктивні та інші моменти, що накладаються на це предметно-логічне значення. При цьому конотативні ознаки, по-перше, протиставляються денотативним за своїм змістом, а по-друге, по відношенню до денотату є вторинними, додатковими, факультативними. На нашу думку, значно більший інтерес представляє та думка, за якою конотативний компонент значення мовної одиниці є рівноправним компонентом її семантичної структури, оскільки розуміння, оцінка та переживання відбувається одночасно із називанням об’єкта оцінки. Така точка зору узгоджується з думкою лінгвістів у тому, що при дослідженні різних сторін слова, його функціональних характеристик тощо необхідно брати до уваги той факт, що, будучи засобом комунікації, мова служить у той же час і засобом вираження особистого, суб’єктивного ставлення індивіда до предмета висловлювання та ситуації, його почуттів та емоцій; мова є і засобом емоційного впливу на слухача. Таку властивість мови особливо важливо враховувати у процесі міжкультурного спілкування.

Обговорюючи феномен конотації, лінгвісти визнають зв’язок конотації з емоційно-оцінно-експресивною інформацією. Конотативне значення слова закріплюється історичним та мовленнєвим розвитком мови.

Польська дослідниця Данута Будняк, аналізуючи індивідуальне мовлення росіян, поляків та українців, звертає увагу на види конотації в мовленні та їхню конотативну естетику (*Słowo i tekst*, 2011).

Якщо уявити конотацію по відношенню до нейтральної літературної лексики, то з одного боку будуть знаходитися «позитивні» конотації, які

покращують мовлення (такі, які протиставлені зниженому стилю мовлення), а з іншого – такі, які протиставлені літературному вжитку, та, на відміну від перших, ніби роблять мовлення «гіршим».

Покращувати мовлення можна в різній мірі: від використання конотації нових, «престижних» та актуальних чи експресивних слів до використання евфемізмів, тобто тропів, які знаходяться в непрямому, прихованому, ввічливому, пом'якшуючому позначенні певного предмета чи явища: «*Гривні знову тісно в коридорі...*» (Słowo i tekst, 2011).

Конотація евфемістичності – це спосіб покращення мовлення, коли той, хто говорить, використовує заміну слова та мовне суспільство сприймає цю заміну. Конотація, таким чином, набуває суспільного статусу, тому що вона сприяє естетичній цінності мовлення і, як результат, – дієвості міжособистісного спілкування.

Між розмовним стилем та конотацією жаргонності існують інші види конотації, які «псують» літературну мову з різною мірою інтенсивності. Це категорії діалектності та пейоративності. Мовне суспільство приймає чи відштовхує мовні вираження цих категорій в залежності від ступеню дисонансу, що вноситься ними в комунікацію.

Так, естетична якість мовлення виявляється в конотації іронічності, проте така конотація може бути вкладена в слова суб'єктивно і її не завжди можна відтворити в окремих зворотах: *Медіакратія, запакована в сучасні розважальні обгортки і підконтрольна «міністерству правди»* (Słowo i tekst, 2011).

Побудові стилістично повноцінного мовлення сприяють книжні конотації, конотації термінологічності, запозиченості, новизни.

Зазначена вище конотація пейоративності – такий ступінь зниження стилю мовлення, коли конотативні слова вирізняються на фоні літературного розмовного мовлення своєю розкутістю та помітною фамільярністю. Між тим, конотація розмовності та пейоративності – це два етапи (що знаходяться

поряд), які об'єднані спільним поняттям фамільярності, ступінь якої іноді важко уявити.

Поєднуючи у собі «неправильність» та цінність, конотація вносить у нейтральне літературне мовлення легку стилістичну пістрявість, а в свідомість тих, хто говорить, – пошвавлення. І саме в цьому – суть конотації як мовного та психологічного явища, і в цьому його естетична цінність.

Як відомо, конотація безпосередньо пов'язана з національною культурою, оскільки формується в певному національно-мовному середовищі, де основним чинником, що впливає на смисловий ореол слова, є прагматика мовців.

Українська дослідниця Архангельська А.М., говорячи про чинники та стимули фемінізації назв осіб жіночої статі в контексті загальних процесів мовної та соціальної динаміки сьогодення, звертається до проблем комунікативного етикету в українській та чеській мовах. Говорячи про чеських мовців, дослідниця зазначає, що *«чехи далеко не відразу мовні позначення жінки «шукають чи витворюють», а якщо й витворюють, то довго дискутують, зважують, наскільки вони відповідають системі чеської мови, її «духу» та мовній традиції»* (Архангельська, 2019: 338).

І наводить ряд прикладів, які вказують на конотацію новітніх найменувань осіб жіночої статі в українській мові: *«Якби Ви мали намір висловитися про жінку в НЕСХВАЛЬНОМУ, зневажливому, принизливому або іронічно-глузливому контексті, яким словам Ви віддали б перевагу, називаючи жінку-директора? Тут найбільш рейтинговими для **несхвального** контексту із запропонованого ряду директор, директорка, директориня, директориця, директореса, директорша, директориха та директорова виявилися директорша, директориха, директориця та директорка* (Архангельська, 2019: 269). Тут можна, очевидно, говорити про конотації розмовності та пейоративності. Чи сприйме мовне суспільство саме такі фемінативи, зважаючи на те, що мовне суспільство, як зазначалося вище, приймає або заперечує мовні

вираження цих категорій в залежності від ступеню дисонансу, що вноситься ними в комунікацію?

Знання та розуміння додаткових смислових відтінків є джерелом виявлення лінгвокультурної специфіки.

Таким чином, конотація як додаткове значення, забарвленість слова являє собою його асоціативний смисл, супутні семантичні та стилістичні відтінки, які нашаровуються на основне значення, слугують для вираження різного роду експресивно-емоційно-оцінних обертонів та можуть надавати висловлюванню невимушеності, фамільярності тощо, що важливо враховувати у процесі міжмовного та міжкультурного спілкування.

ЛІТЕРАТУРА:

Архангельська А. *Femina cognita*. Українська жінка у слові й словнику. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2019. 440 с.

Манакін В.М. Мова і міжкультурна комунікація: навч. посіб. К.: ВЦ «Академія», 2012. 288 с.

Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля, 2006. 711 с.

Słowo i tekst. Tom 3: *Mentalność etniczna i kulturowa* Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego Katowice 2011

*Антоніна Семенюк
(Луцьк, Україна)*

МОВНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ПЕРЕКЛАДУ

Суть перекладу полягає у створенні цільового тексту максимально наближеного до тексту оригіналу з точки зору семантики, структури та потенційного впливу на його споживача. Основною проблемою у цьому зв'язку є та, що між мовами оригіналу та перекладу не завжди можна знайти мовні паралелі – однакові моделі на рівні слова, словосполучення чи речення через морфологічні, синтаксичні та стилістичні особливості обох мов. **Актуальність** нашого дослідження визначається тим, що для адекватного відтворення змісту